

გ ა ჯ ე თ ი ღ ი რ ს

თოვ	მან.	კ.	თოვ	მან.	კ.
12	10		6	6	6
11	9	50	5	5	50
10	8	75	4	4	75
9	8		3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი—ერთი შაჟრი

ივერია

გაზეთის დასაყვებად და გერა განცხადებით დასასული უნდა მიმართონ: თეოდორ რედქციას, ვეიკო ში, ვაჭლის ქუჩაზე, ვარსკვლავის ქველის მხრად, ა. გ. გრუზინსკის სასახლეში; წერეთლის გამარჯვებულ საზოგადოების განცხადებით, სათავადაზნაურის სასახლეში, სასახლის ქუჩაზე; ფაქტი განცხადების: ულბურგი სტრიქონი რეაგვიკი.

1877—1891

ს ა ჯ ე ლ ი ტ ი კ ა და ს ა ლ ი ტ ე რ ა ტ ჯ უ რ ა გ ა ზ ე თ ი

1877—1891

ქართული თეატრი სამშაბათს, 19 ნოემბერს, 6. 2. ბაზანი-სამარლას მონაწილეობით ქართულ დრამატულ საზოგადოების დასისგან წარმოდგენილი იქნება

ნ ა ნ ე შ ა

კომედია 3 მოქ. და 4 სურათად თხ. ა. ცაგარლისა.

ა დ გ ო კ ა ტ ო ა ნ

ვოდევილი 1 მოქ. ვ. გუნიაის.

მისწავლეთ! მიაღებენ: ქ-წნი საფაროვი-აბაშიძის, ვაჭუნია-ცაგარლისა, ჩერქეზიშვილისა, ტარნილოვისა, არაღია, ვიციასა და ბ-წნი: აბაშიძე, გუნია, გუდუხაძე; ცაგარელი, კანდელიანი, მათირიშვილი, თამაზიშვილი და სხვ.

დასაწყისი 7 1/2 საათზე.

ადმინისტრატორი ვალ. გუნია

„ივერია“

გამოვა 1891 წელს იმეუ შროგანით, როგორც საქმი. ინსაც ჰსურს დამაკრძობის ნაზნით ან 1891 წლისათვის მიჰხაროს.

ბფილინში: ა) თეთრ რედქციას, ნიკოლოზის ქუჩაზე, ვარსკვლავის ქველის პირდაპირ, თავ. გრუზინსკის სახლში, № 21; ბ) ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების* კანცელარია, სასახლის ქუჩაზე, თავად-ანზაურთა საიდგელ-მამული ბანკის ქარვასლის გალერეაში.

ტიფლისი. В редакцію грузинської газети „ИВЕРІЯ“. რედქცია ამისათვის სურს, რომ იგი განსაკუთრებით გამოაწეროს ქვეყნის მისაწოდებელი თურქული რედაქციის და ან-ქართული გამაგრებული საზოგადოების* კანცელარიაში წამოაღებოს, ანუ გამოაწეროს. გაზეთის ფაქტი დაბეჭდილია გაზეთის სათავადოში, ხოლო სრული შრომა გაზეთის დაგვიდა გამოცხადებული უნდა წყნებად გვერდზე.

ქუთაისის კალაის გარემო-ბრუნა ქუთაისის კალაის გარემოგარეულებს, რომ მან 16-ს ანა ნოემბერს გამოაქვეყნა სანა-ჩეგნო სიუბიხისა და სანა-ჩეგნო ვაგ მთავად 1892—1895 წელს თათვის და ორის კვირის განმავლობაში დადგინდა ანა განცხადების ქალაქის მცხოვრებელთა უფლება აქტი განსჯისათვის ქალაქის განვითარებისა, საბატონოებისა და მცხოვრებელთა უფლებების შედგომისა ანუ სინაკულუსი (1—1)

იმდენჯერ საზინელი ქარი დაუდგა, წვიმაჲ მოდიოდა და ვერ ასებდნენ ჰეროსტატს. კვირას, ამ თვის 17-ს, ძლივს კარგი დარი დაუდგა და მანა გოდრონი გამოაცხადა, რომ ნაშუადღეის ორს საათზე აფირინდები ჰეროსტატიოა. იუნკრების მოედანზე პირველ საათიდანვე დიდ-ძალი ხალხი მოგროვდა. ორს საათზე მანა გოდრონი ორი ქალის ჰეროსტატი აუშვა, მაგრამ პირველი ხელ-შივე დაეწევა და მეორე-კი ჰეროტი დაიწეა. ამის შემდეგ ჰეროსტატიო ტილოს ჰეროსტატი მალა ასწივს და დაუწევს ბერეა. ამ დროს დაუბერა ნიავმა და ტილო ნაერებზე ჩამოფხრიდა. ბ-წმა პოლიციისტრ-მა მანინე უბანა პოლიციის ბოქაულებს კასის დაბეჭდვა. ხალხი აყაყუნდა და სთხოვდა ფულის დაბრუნებას. პოლიციამ ხალხს გამოუცხადა, რომ ბ-წნი გოდრონი ჰეროსტატი აფირინდება ხუთშაბათს და თუ იგივე შპურს ფულის უნა მიიღება, შეუძლიან, ბილით პოლიციის წარადგინოს და ფული მიიღოს.

* სტავროპოლიდამ მოგვიცა 6 მან. ალ. ყაზბეგის (მოხარების) სასარგებლოდ. ა. ყაზბეგის გეჟონა დაქმდე 22 მან., ამით შესდგა 229 მან.

* დამბეჭდა და გამოვიდა საქმეწილო სურათებიანი წიგნაკი შ.

მლივიშის „სამი ცელი“. სურათები ამოკრილია გერ. ტატიშვილის მიერ. სულ სამი ამბავი ვაღიქვითი და კარგად-კარგად გაღიქვითი მაგრამ, ერთი ამბავი როგორღაც ვერ არის აზრინი: პატარა ბავშვი აწკით იტერს ლოქისა, გამოაქვს წყლიდან და ებრძოლება კიდეც ერთს ხანს (!).

* ამას წინაღობს მოხსენებელი გეჟონა ცნობანი პრაქტიკულ სახელმძღვანელოს ამგერების ქიასა. კი არ გავიფიქრებდნენ ფრანგულიდან, არამედ რუსულსა, სომხურსა, თათარულსა და სპარსულს ენაზედაც.

* გუმბ-წინ, კვირას, სათავად-ანზაურთა საიდგელ-მამული ბანკის თეატრში მანა ნ. ა. ყაზბეგმა გამოართვა სპირიტული და სათავადი გამოცხადება. ამ წარმოდგენას იმდენი ხალხი დაესწრა, რომ მიუღწევი იქნა ათქო და ბილითვე გაუყვანილი სულ აღარ დარჩა. ბ-წნი კახლივი დიდდ ოსტატი და დახელოვნებული თეატრაქტი აღმოჩნდა თეატრაქტი თავისი წარმოდგენის დასასრულს საზოგადოების დაპირადა, რომ ამ სამიოდ-ობიოდ დღეში ერთს წარმოდგენას კიდევ გავმართავ ახალის პროგრამითა.

* კვირას, 17 ნოემბერს, იარმუ-კაზე ერთის მღვდლისთვის ვიღაც ჯიბიგების ამოუტლიათ ჯიბიდა 11 მან. ფულადი და ბილით ტყვილის საკომარტო ბანკისა, № 22, 876 სულ 200 მან. მღვდელს ბანკიდან მუღლია ეს ბილითი 16 ნოემბერს და 17-კი დაუკარგავს.

* წელს სამეგრელოში სიმინდის მოსავლი ძლიერ კარგი იყო და მეგრელები დიდად იმდღეობდნენ, ეხლა მინც ვაგინიბრების წელს და მოვიზობობ ხელსაო. თეატრს სიმინდის სასწავარ გარედ ვატანის აღკრძალვამ მეგრელები მეტად დალო-ნადი, დიღს საგინებლობა არიან ჩავარდნილი, თუ ამ ახლო ხანში არა ეშველა-რა. სიმინდის ფასი ეხლა მეტად დაუწელია—ფუთი ფასობს ხუთექვს შაჟრად.

* ქუთაისი: ამას წინაღობს გერო-რის* მე-216 №-ში მოხსენებელი იყო, რომ თავად-ანზაურების დეპუტატთა საკრებულოს მოსამსახურეთა მდგომარეობა მეტად საწუხაროა, რადგანაც რამდენიმე თავთა ვამაგარი არ ეძღვინა, და ჩვენი თავად-ანზაურობა თავის დროზე არ იხდის იმ მკირე განსახადს, რომელიც ხარკად აქვს დაწინაწული დეპუტატთა საკრებულოსა. იქვე მოხსენებული იყო, რომ, თუმცა წლეწელდამ ბანკის საზოგადო კრება დადგინდა სესხად მისცეს საკრებულოს ექვსი ათასი მანეთი. მომავლის მოგებიდან, მაგრამ ბან-

კის ზედამხედველობა კომიტეტმა და გამოვამბა არ შეიწყნარა ესეთი განმეზი საზოგადო კრებისა და მომავლის მოგებიდან სესხი არ გავილო. აყვლა ამ მიზნის გამო საკრებულოს მოსამსახურეთ, რაკი ზამთარმა ახლოდგინ გაუღიმათ, საკრებულოს თავი დაუკრეს და თავთაერთის სახელში მიიშლენ, რადგანაც არავითარი საშუალობა არა აქეთ, და ზამთარში უჯამაგიროდ თავი გაიტანონ. ასე და ამ ვეარად დღეს დეპუტატთა საკრებულოში საქმეთა მომავლა შეჩერებულია; მეგ არავენი რაი-იოვება, გარდა დარაქისა. მართლაც; როგორ უნდა იმსახურონ იმ კეთა, რომელითაც ხუთი-ექვსი თვეჯამად-გირი არ აუღიათ და კიდევ რამდენიმე თვეჯამად-გირი უნდა მსდაროცენენ ციგს ოთახებში; ასე ვახსენებ, ამ ბოლოს დროს, როგორც ამომბენ, კანცელარიაში საყანკელო-რიო მასლა, ჭაღალი და კალამი არ მოიპოვებობა თურმე.

ნუ დავიწყებ ჩვენი თავად-ანზაურბა, რომ ეხლანდელი დებუტატთა საკრებულო ის-კი არ არის, რაკ ოდესმე იყო. ეს ორი წელიწადის საკრებულოში მედამ-დღე ვაჩვენებელი იყო მეუშაბა და ბეგრისა ქკინდა საწამომებელი. წელს საკრებულოს თავად-ანზაურბა წოდებრივის ღირსების უფლების ვარჩენის დროც დაუდგა და საკრებულოს მოსამსახურებრი-კი, ილაჯ-ვაწვეტილი წამომავარობის გამო, იძულებულინი შევიპენენ ცოტათ საკრებულოდან.

* თვჯაჲ. კვირას, 10 ნოემბერს, თელივის სომეხთა სკენის მოყვარულთა მიერ თელივის სომეხურ სკოლების სასარგებლოდ გამართული იყო წარმოდგენა სომეხურად.

* წამომადგინეს სულეთიანის პიესა „ბემა“. სკენის მოყვარულთა გარდა დაესწავლათ თავიანთი როლები და ამისათვის პიესამ წუჟობად ჩაი-არა. კარგნი იყენენ: პეპოს როლი ბ-წნი ტერ-სტეფანიანი, რომელმაც ნამდვილი ქალაქი ბიქი წამომადგინა; კაკულას როლი ბ-წნი არაქელიანი და გიქის როლი ბ-წნი შვეტრდიანი. დანარჩენი ცხელ უყურო, ასე რომ თეატრის დარბაზს სასე იყო. საზოგადოება ნასამომენები დარა.

* ქიხეთი. წელს ქიხეთში ბლომა-შედილი მოვიდა და დიდი ძალი ახალი და ძველის-ძველი პური, ქერი და ფეტვი წვეს ოპოპოსლა და ბედ-ღეწე; მაგრამ, რაკ გამოვიდა? ეს დიდი ძალი სულადი სოფლიქია ვიკარჩინებს და წრებულ მოგვიყვებს ეკუთვნი. ვიციეს თუ არა რუსეთში სიმშობილია, გამოკვიდნენ მეტე-კეტივიჩ სათოთ ეკურბი იფიანის ორნისტიანის ჩანახებობა—და სჩავენ ბულოს ექვსი ათასი მანეთი. მომავლის მოგებიდან, მაგრამ ბან-

გინდ შვიტი პური იყოს, იმათი ნიკთრთი 17 გირანქა მინც მოვა ხორბალში აძლევენ შვილის ანახდამ ცხრა ანახდამ კოდში და ქერში—ათის შაჟრადამ სან ანახდამ, ასე რომ ფუთს 40 კაბეკად პირველს ისმენ და 20 კ. მეგრებს. ზღვეს ხომ უნდაც არავენი უყურებს. ასეთვე შავი დღე დადგა წლეწელდ ღირსი მოსავალს; მსყიდად არ მოვიდა—და სწავდენ და სწავდენ წყლის ფასად დამარბულს რუმებში ოქრო-ლოლის ღირსობებს ივევ ქვეყნის ქმია მოვანშები. რათა აძლევდნენ—იეთი-ხათი. შამ ჯანა, როლესაც უღმერთო მოვალეები თავში სცემენ: „ვადა ვავიდაო“, და სხვა ათასი ვაჭირების დღე ადვიათ კარზე. აქ სასოფლო ბანკები და კასები ხომ არა აქეთ, რომ იფ-სარგებლიან ვილით ხელი ვახდომთ ვაჭირებებაში და მზის ვადიდა აღარ ვადაჭარობ ათასის წვეთა და დავით მონავრებული ჭინახული—ეს ერთად-ერთი იმედი და წყარო ხალხის ცხოვრებისა. დეგრ-თი! რას არ მოიზიბდის კაცის თვალი ჩვეს სასალო-ლორედ გამოდარს ქვეყანაში!... თუ თუ დასასრული აღარ ექნება ხალხს მიწისათვის სწორებელი უსულ-ღმერთო აღებ-მიღებებს! ჩვეულოდ ჩვენი უწარი და ჩვენი კაცთ-მოყვარები, რომ ათასი ვაჭირი და ვაჭირი ვაჭირნებ-გეგბს ქვეყანას სულთან-ხორციანად ჩვენ-კი გულ-ხელ დაქრევილები გუყურებთ სერს!... ვანა მეცხრამეტე სასკუნეს ეს მეგვინის? ვანა სიტყვით სწორედ და საქმი კუნა უნდა ვიყოთ ყველგან და ყველაში? წამალი, წამალი! წამალი ხალხს, თარვებ დღეს არა, ხელო რუსეთის სიმშობილაზე უარესი ქირი ჩვენც დაგვაცდებდა თავზე და მერე ვიანი იქნება შავროზის ჩალოშობა და ათასი ოხებრა-სულ-თქმა.

* ს. სორჯა. აქ ერთი უზედურება დატრიდა ოქტომბრის თვის დამდეგს. გლუხი, გვარად ცხადიებს, ხუთის კლასის სიმინდის ვანაწლი-ბანა ჩხუბი და აყალი-მაყალი აუტყდათ. ამ ჩხუბსა და აურზაურთა ერთმა ულ-ცრასმა მამა უფროსს მამს წაღვი დაპყრო თავში და შუბლი ერთიან ცხობამდის აუპოა. ადგილობრივი პოლიციის განკარგულებით, ზუგდიდის მახრის გამოამიებული ექმიბით მოვიდნენ და ოქმი შეადგინეს; მაგრამ დამნაშავე ვეღარ იპოვეს; საღლიკ ვადაწვეწლი, რადგან უსარგებლნი მით, რომ ადგილობრივი პოლიციის დაღობე არ შეიპყრო. 12—15 დღე კიდევ იტოცხლა დამი-რილობა.

* აქამაჲ; 26-ს ოქტომბერს თავილი მ. შვიდიხას ს. ყურის-კარს (ზუგდიდის მახრა) წვეულების დროს, როცა შეხარბოშებული სტუმრები ცხენებით სათამაშოდ ვავიდნენ, ერთი საზარელი უზედურება მოხდა. თავადმა ანახამენ რევილოვრი

ახალი ამბავი * ჩვენ შვიტყით, რომ ქალაქის ინფენტის ბ-წნი ენფინაჯიკს განზახება აქვს, ავკალის ტრეუფონთან შეერთობს ტრეუფონები პოლიციის უფროსის კანცელარიაში, პოლიციის ათისავე განყოფილებისა, საბატონოებისა და ტფილისის გუბერნატორის კანცელარიაში. * ავესტ გოდრონი რამდენიც დააპირა ჰეროსტატი ჰეროში ასეა,

დასკო ტვირ-პირში გლეხს ლაგვი-
ლავეს და იქვე გაფრთხობინა სული.
მიზეზი, როგორც ამბობენ, სულ უფრა-
ლო იყო თურმე: გლეხი თავად-
შვილს როგორ მიბედდას შეჯიბრე-
ბას ცხენით თამაშობაშია.

* * * კახეთა: კარგი იქნება, რომ
მიუქცევდეს ვინმე ყურადღებას კახე-
თისაკენ მიმავალს დილით. შუა
მთის მონასტრისა და თეოვას შუა
მოსიარულე ვტლები ჰყავთ ორს
თელავის ვაჭარს სამეხსა და ისე
უყურადღებოდ ექცევიან ამ საქ-
მეს, რომ მეტი არ შეიძლება. ამ
გზაზედ რიგანს ცხენს ვერა ჰნახათ
და ფხიზელს მეტლებს. ამის გამო-
სობით ნ წოცამბრასაც კინაღამ დიდი
უბედურება არ დატარიათ. ძალზედ
ვაჭარებისა და ვაჭარების ცხენის
წყალობით ეტლი გადარბუნდა საბა-
ყოს ცოტა იქითაც და სამი ქალი
და რვა კაცი ხვეში გადაპყარა.

* * * სარგავა: წრეულს აქაურს
უნივერსიტეტში საპურსალო ფაკულ-
ტეტზე დაამაგრა სწავლა 137 კაცმა.
ამათ შორის ექვსი ქართველი არის,
სახელდობრ: ი. ლულუაშვილი, ი. ჯინო-
რიაძე, ი. ხოვერაძე, გ. ბროძე, ი. ი.-
ხირსული და მ. ცისკარაშვილი. ახ-
ლა ხარკოვის უმაღლეს სასწავლებ-
ლებში სწავლობენ—უნივერსიტეტ-
ში—12 ქართველი, ამათ შორის 8
სამკურნალოა, 2 იურისტულია და 2-
ისტორია-ფილოლოგიურს ფაკულ-
ტეტზე—სამედიცინო ინსტიტუტში-
ში და აგრეთვე ტექნოლოგიურ ინსტი-
ტუტში-2, სულ 17 კაცი.

* * * ფინანსთა მინისტრის „დაბეჭ-
დილია ამ მიმდინარე წლის მოსავლის
ანგარიში. ახალმოსავლამდე მცხოვ-
რებთა გამოსაკვებად 213 მილიონ
ფუთი ჰკავია არა ჰქვამის. გაუტუ-
ხელი ხორაკები დარჩენილია 160 მი-
ლიონს ფუთზედ ცოტა მეტი. მამა-
სადავე, დანარჩენი 290 მილიონ ფუ-

თამედ ქერთა, კარტოფილითა და
სხით უნდა შეავსონ.
* * * გაზ. „Тиф. Лист.“-ის სი-
ტყუით, ამ დღებში წავა კავსის
სასამართლო დაწესებულებათა დასა-
ფიქრობებლად და სარევიზიოდ უფ-
როსი თავმჯდომარე ტფილისის სა-
მოსამართლო პალატისა ფონ-ვენ-
დრიხი.

* * * ამ თვის 16-ს ნემსების ქუჩაზე, მირ-
ზოვის სახლში, ა. მიროსოვის სადგურადან
ყმაწვილის ორი პალტო მოიპარა აღუქან-
დრე სულხანიძე და ვასილ იანიშვილი. და-
მანაწვენი შეპყრეს.

დებეჭ სოფელი

(მოწყობილი ამბავი)

სოფ. ზარათი (ქუთაისის მახლობლად),
15 ნოემბერს. სოფ. ზარათი, თუ არა
ესტატობა, პირველად უნდა იხსენი-
ბოდეს ვაჭრის ფურცელზედ. ეს
არც ვასკორაძეა. იგი ერთი სრუ-
ლიად მიფარდნილი და მიუვლი, მი-
ღებულობა სოფელი და რომ გვერ-
დზედ მდ. რიონი არ ჩამოედოდა, ახ-
ს ქოფელი ჩემის ფიქრით, არასო-
დეს არ გაშენდებოდა. ზარათი მდებ-
არეობს მდინარე რიონის მარცხენა
პირის და ქ. ქუთაისის სწორედ თო-
რმეტის ვერსზედ შორავს. სამივე მხარე
სოფლისა შემოზღუდულია მავა-
ლის მთა-კლდეებითა, მხოლოდ და-
სავლეთის მხრით მოედოდა გივი რი-
ონი, რომელშიც მკვიდრნი პაწია
ნავთი გააღებენ გამკლავდენ ხომეღ გა-
მოღმა მხარეზედ და დანარჩენს ქვე-
ყნასთან აქუთი ტყის მომოსვლა.
თითონ წინადაგი აქაურის მიწა-მა-
მულისა-კი მეტად მჭირია და მიუ-
საველიანი. ერთად-ერთი ჰელა უძვეს
სოფლის რიონის პირად, მაგრამ ეს
ჰელა მხოლოდ ერთის შესავალია
აქს ხელში ჩაგდებად; დანარჩენი
ხელის გულით ვატყეცილს და

ფხრილს ადგილას ავერ-ვერ ახერ-
ხეს სიმინდი, ღომის, ღომობის და-
თესებას, მაგრამ მოსავლი ნახევარ-
წლადმანაც ძლივს ვაჭყეობთ ხოლმე
და ამიტომ იძულებულნი არიან სხვა-
და სხვარგებოდა და გამოსარჩენს
სამუშაოს მიჰყონ ხელი... მართლაც,
აქაური გლეხების ბიჭები ვანთქელი
მეტყევიან არიან; სულ მუდამ ლეწ-
ხემის ზემოდ ხე-ტყეში ატარებენ
დროს, სჭირან სატივე ხეებსა და
იქედან ვხივებიან ქუთაისს, ორპირს
და ასე ვასინჯენ, ფოთშიაც-
გარდა ამისა, ისინი მისდევენ მე-
ფარგობას, წისკილის კეთება-
ს, სრიალ-და-სხვა ხელსაქმეს ეტანებიან,
არამლითა და პრავკობით და ვკირა-
ობით ქუთაისში ვაქრობენ. კეცების
კეთება და მეთევზეობაც ამით ხელთ
არის.

წინედ აქ, როგორც სხვა იმერე-
თის სოფლებშიაც, კარგი თვისების
ღვინაც დგებოდა. აქაური მწვენე,
შავი და თეთრი კამოვი, მალარიკი
არ დავივარდებოდა სხვა ქვეყნის ვა-
ჭებს, მაგრამ დრო-ვამის ვანამელი-
ბაში ნაცარბა და სხვა ვაჭის მრავალ-
გვარ ავადმყოფობამ სრულიად ვა-
ჭერა აქ ვაჭის სახსენებელი და ამ
მხრივ მკვიდრნი ცალიერზედ დარ-
ჩნენ. ახლა იმითი მოედანი დარჩა
მღარე და უგებურადესს (ზაბელას).
მხოლოდ ავერ-ვერ არ დიდდად კი-
დეც-ლა დარჩენილა ენახი, სადაც
მხარობს მწვენე, მაგრამ იმასაც უ-
მოკესტია ახის, როგორც დაქვეშა-
რთობით დარჩენილ ამს წინედ სა-
ფილოქსერი დასს წარმომადგენლე-
მა.

მკვიდარი რიცხვი ას ოცს კომლ-
ზედ მეტი იქნება. სიღარიბე სოფელს
იმითაც ეტყობა, რომ აქაური ე-
კლესია არა ჰგავს საქრისტიანო ღვთა-
ების ტაძარს, ეკლესიასა და, რა თქმა
უნდა, არც სკოლა განიხრო. აქა-
ს წინედ ზარათში ბრძანდებოდა ყოფ-
ლილ უსამღველოესი, იმერეთის ეპი-
-

სკოპოსი გაბრიელი, რომელშიც ჩვე-
ულბრძევი დარბეგბა მისცა ხალხს
და ადგილობრივს მღვდელსაც მოა-
გონა, რომ რიგინი ეკლესია ააგონ
და ადამიანურს ცხოვრებას ნელ-ნე-
ლა შეეცადონ და შეიერთონ. ხალხი
უარზედ დადგა, რადგანაც, სიღარი-
ბესთან ერთად, სრულებით არა აქვს
იმისი სურვილი, რომ დღინდელს
მღვამარგობიდან გამოვიდეს და უკე-
თესდ მოაწყოს ცხოვრება, ჩვენს
კურთხეულს საქართველოში ბევრია
მკითხველო, ძლიერ ბევრია ისეთი
სოფელი, სადაც სიღარიბეს და უმეც-
რებას ხალხი სრულიად ვაგუთსარბე-
ბია და მიწასთან ვაუწყორებათ. მაგ-
რამ, ბოლოს და ბოლოს, ტტბილის
სიტყვითა და ვანიფრულის, მრახუ-
ლი ჩანგებით ყოვლად სამღვდე-
ლომ დაიყაბულა ხალხი და მღვდელს
უბრძანა საქმეს ვაჯროვანის ვანკარ-
გულითა და მუყეთობით დროია-
ნად შესდგომოდა.

რადესაც ბაღავრის ვაგონრას შეუ-
დგინენ, თურმე ერთი გლეხი შემობე-
ვიდ მოაგდა ერთი ქალის, რომელიც
დღემამწეში ღრმად იყო ჩაფლული და
მკვლის ფულებით ავსებული. გლეხს
ეს ამბავი არავისათვის არ ვაუშხელია,
სიხარულისაგან ატყებულა და პირ-
დაპირ თავის ხალხისაკენ ვაგანებულა.
გლეხს ღამე ძილი არ ვაყარა, გულ-
ზედ შვი ეჭირებოდა მძღვარად აწევა,
დაღრზედ მამუგებზედ წამოგებულს
ინდაურებით მაღალიმ კატრიკობის;
ბოლოს მოვიწყენება მას ალისფერს
რამზედ მჯდომარე ვილაც ძლიერი
მხედარი, რომელიც აღის ვფრადვე
მხედარი აზრიალებული მხედილი უკო-
რავს ხელში და მუჭარებით შეუტრეცს
გლეხს. გლეხიც ვეღარ ვადურება
რისხვის ღვთისას, თუ უფრო თავის
გულ-მეცეკლში დატრიალებულს ე-
ტხლის აღს, შერიკევა და დილით
თავის საიდუმლო, დავარულს ამბავს
ხალხს აცნობებს. ხალხიც დღეს მეს-
ყოფილია და ვაგარბული, რომ
ამ ფულებს, როგორც ღვთისავან-

ნაბიძგე საწყარის მოახმარს ისეთს
საღმართო საგანს, როგორც არის
ეკლესიის აღშენების საქმე.

სასტორიო მასალა

V
აბულის მთის ძირში (ახალქალაქის
მახრამე), სადაც ეხლა სოფლების სო-
ფელია „აბულო“, არის ძველი ეკლესია,
ქვის ლოფინით და ჩუქურთმით
აშენებული. დასავლეთისკენ კედელ-
ზედ ვაჯარი და მინაწერი: „ავარი
ქრისტესი“. ქრისტესი მიწვეულია „პა-
ტრონი გ რ ტ ე.“ უნდა იყოს გურან-
ტე, ანუ, აგურანდებუტ. სასტორიის-
კენ მიწენებული მკვთარი; დასა-
ვლეთისკენ შეგნით სვეტებზე მყოფი
განყოფილება.

VI
„იელი-ქალაქი“ 840—861 წ.
სოფელ „იელი-ქალაქი“, ქართულად
7-ის ეკლესიის სოფელში (ორილე-
თის საპრისტიკოში), უწინ შვიდი
ეკლესია ყოფილა, ეხლა ნანგრევებია.
ერთი მათგანზედ არის შემდგენი წარ-
წერა:
ქრისტე მღერითა მფლობელი ყო-
ველია სვეთო“ (საფლავთა თუ
სასუფეველოთა) „აღლვე მიქელ ქა-
თოლიკოსი“. ამავე ქვაზე ხუცური
ასო მათავლითა:

„საგლობა ღვთისათა მე საშოელ
ღონაური ღირს ევიქმ აღშენებად
სავლდისა ამის სალოცავად სულისა
ჩემისა, შმოგობა ჩემთა და მძათთა
კვლისა (კველიკვლისა)“ და თოკა-
ღარს“. ამ ეკლესიის აღშენება ვა-
თუნის ღონაურს. 840—861 წ. ხოლო
მინაწერი მ. ქათალკისა 1161 წ.
უტყვევლად ამ იქნებოდა წარსული
ეპისკოპოსის კათედრა, რადგან აქ
დიდი პალატი ყოფილა. და 6 სხვა-
და-სხვა ეკლესიაცა.

VII
დიდი მამარეთის ეკლესიები 1072

მა პირველი, ახსენეს მღერითა და აუ-
შვეს ტივი.

— ნეტა, რა ქნეს, ბეჭუკი და
დათიკელი რომ მოგვეცობოდა უყან
ტივთი? იეთისა ნიკომ.

— სიცივი შემაწინებდა და ზეით
კარავში შეიკლდენ. სხევიც იყვნენ,
ამ ოგინი ჩანს. სიბრახე ამით! ამ
ქარხა გვესწრენ, თუბრა ახლა რომ
ქარი ამეჭრება, თუხხმეტ დღეს არ
ჩაგარდება. მერე უფრო არ დიხბო-
კებან ამ ბოლაში ყურყურთ! სიტყა
იყნენ, რომელიც მძღვარად მიჰა-
ნებდა ტვის და ხანდახან უშხერდა
ცას.

როცა ბოლოს მოშორდნენ, ტი-
ვა მსუბუქად გაიყურა იღმარდელ
ქარხასგან თამაშებულს „პალოისტო-
ნი“ წყალზე, საიდგანად ვაჭკვეით
გამონჩდა ვაქანისა მთა და მის წყერ-
ზე—არწივის ბუღის ოღნად—მათავარ-
ანგელოზის მონასტერი. რადგანაც
მზე მერე მხრიდან ადგა და ჯერ
არ ამოსულყოლა, მთასაც და მინა-
სტერსაც რაღაც საიდუმლო მკრთა-
ლი ბნელი ფერი ეღა. ივენემ ვახი-
ვდა მონასტრისკენ და „მათავარ-ანგე-
ლოზო“, შენ გვიპატრონო“ ღრმა
გრძობის გამოძეველის სხით დი-
აწერა პირველი საწყარი. ნიკოც მოჰ-
ცას მამის მავალით. მაგრამ „პა-
ლოისტამი“ ისეთი საიდუმლო მწვე-
ნებელი თვლით გამოიყურებოდა,

ფელეტონი

პაპლიანტომის ტბა

(ამბავი გურუდ გლეხის ცხოვრებისა)
(დასასრული. იხ. „ივერია“ № 245)

IV

ფოთს წასადრებად დაშედილებულ ხე-
ების ბედ-იბაღალი ტაროსხვა დამო-
კიდებულები: თუ წყალ-დილობა არ
შეხვდა, ისე „ნოყოები“, რომ-
ლის პირბებდაც ხეებს ამაზღებენ
(ღიღინი, სანაო წყლების პირზე ამ
ტყეში ხე ვამოილია) წყლის სი-
ოტავის გამო ტივის ვერი. არ-
ღებს. ამიტომ ხშირად ხდება, რომ
ვალეონი წყლიწადი ზედი-ზედ მო-
აჭყებთ ერთმანეთს, წყალ-დილობა არ
განადება და დამუშავებული ხეები
ძირზედღე ღლებენ. ამიტომაც არის,
რომ ტყეში მოშუშავებ, რა დაშა-
ღებს ხეებს, მას შემდეგ მუდამ ცას
შესტკობის, როდის იქნება ერთი
წყისა დაუშვას და წყალ-დილობა და-
იწყოსო. მართალია, წყისა გურიაში
შავის ზღვის სავალივების წყალობით
მწვითით არ არის, მაგრამ ისეთი წყის-
სა და წყალ-დილობა, როგორც ნი-
პატრონების ეჭვრება, წყლიწადში
ორჯულ-სამეჯღ თუ მოხდებდა—ხან,

როგორც ვსთქვით, ისიც არა; მაგ-
რამ იმ წელს, რომელსაც ჩვენ ივენე
ენახეთ ტყეში, თებერვლის თთვეშივე
დაღუშა ისეთი წვიმა, რომ მდინარე-
რებმა ხე და მიწა წაიღეს. ახოლ-
მახლო სოფლებიდან მუშა ხალხი ჩა-
ლაგდა ტყეში, ასე რომ სოფლებში,
ბავშვებს და ქალებს ვარდა, მუშა
ხელი არ დარჩენილა. ვისაც თავისი
ხეები ჰქონდა, ის იყო, და ვისაც არა,
ისინი ქირით მიჰყავდათ. რა თქმა
უნდა, ივენეც თავის ნიკითა და რა-
მდენისამე ნაქირავების კაცით ვანდა
თავის ხეებთან. მთელს თუხხმეტს
დღეს ეხიდებოდა ხალხი ხეებს „ნო-
ყოებიდან“ ტან-წყალზე“. მართა-
ლია, სიცივე წყალში მოშუშავებებს
ძეცლისა და რბილს უყინებდა, მაგრამ
ეხლა სიცივის ვინღა მიატყვება ყუ-
რადღებისა ისეთი წყალ-დილობა, რო-
გორიც მაშინ იყო, იქნება სამს წე-
ლიწადშიც აღარ ვაგენილიყო და
ამიტომ, თუნდა ვაჯროხეთი ყოფი-
ლიყო, მუშას თავისი ხე მაინც უნდა
წყალო ფოთს. როცა გამოლაღებს
ხეები „ტან-წყალზე“, შეჭკრებს ღიღ-
ინი ტივით და მიაცურებდენ ფო-
თისკენ, ზოგი წინ, ზოგი უყან, ვის
როგორც შეხედებოდა, ისე. ივენე-
მაც შეჭკრა უხარ-მხარბი ტივი, და-
ითხოვა ნაქირავები მუშები, დაისო
თავისი ნიკო ტივზე, ვადიწერა პირ-
ვერისა და ვაუღდა ფოთისკენ.

როცა ივენემ „პალოისტომს“ მი-
უწია, დაღამდა კიდეც. თუშკალ-
ცა მოიწმინდა, მაგრამ თუშკალი რა-
ვე იყო და ბნელია. თან ცოტა
ქარხა მოუტარა. „ბიკო, სიდან
ამოვარდებოდა იე წყეული ზენის
ბინდი! უშეაყოფოდა სოქვა ივენემ
მერე შეხვდა ცას და დატანა:—
„ავარიკვალები ისე ექრიალებს, რომ
ქარი იბეატებს. ნიკო, ამვლად აქნანი
უნდა დავაბათ ტივი და ვაგათითა
ღუნა. ამ ბნელ მამეში, ერთი რომ
მოაცილოს პირს ტივი, ვათავდა, დე-
ვიარკვით წყალში მერე შენ რომ
ამ მეჯდე ტივზე, კიდეც სხვა. მე
ბევრჯერ უღერს ვაქშიაც ვაღამბა-
რია ვი. მარა შენ, შენ ამისთანა
ბნელ მამეში ვერ ვანდობ ამ ულა-
პავის პირს. ვამუტეთლოდ ხავ, ერთ-
ი კუბი (ტალა) რომ ვავრახნათ
მოხთეს ტივის, ვადავადგებს“. ამ სი-
ტყუით ივენემ მისწია ტივი ნაპი-
რისკენ. როცა ხმელეთს მიუწია, და-
საო სარი, დაბა ზღ და მაშე-
წელი ვავიდნენ ნაპირზე. ივენემ მონა-
ხა ჩალაში შშაბი ადგილი, სადაც
ეკლესიის დათება შეიძლება, და-
ცივის და ვანიან ეტხილ. მერე ვა-
დმოიტანა მუშა, რომელიც ტივზე
ვყარა და ისეთი „ღონაურა“ (დიდი
ეკცელი) დაწათო, რომ ერთის სა-
ფერის სიმღვლებუ ადგილად აიღ. მა-
გრამ ისეთი ცივი ღამე იყო, ისეთი

ცივი ქარი ჰქროდა (ივენეს სიტყვა
ასრულდა, მძღვარი ქარი ამოიჭრა),
რომ ცას წმიდს ქვეშ დანთებული
ეკცელი სრულიადვე ვერი ათამბდა
იქ ყოფილა. მეტადვე საწყალი ნიკო
სულ ვაჭყინა, მის კბილების რა-
კა რუკი ვულს უკლავდა ივენეს, მო-
მელიც ახვედა შერის ნახებს, რო-
მ და ნახიდ ტივზე დასველებულიყო
და სითბო სრულიადვე აღარ ჰქონ-
და. შუალამის შემდეგ კარმა იკლო.
უკანასკნელ, როგორც იქნა, ნიკოს
ჩაეძინა. ივენემაც მიღო თავი და რო-
გორც იტყვიან, თვალის მოშუშუ-
მაგრამ ჩქარა აღიშინა მოაღწერა და
წამობტა ზეზე. ნიკოც ვალეობდა. ახ-
ლა ვავიძებულნი ნიკო ხელ-ახლავ
სიცივემ იტანა და მოჰყუა კბილების
რახუნს. ივენეს უნდადა, რაც შეიძ-
ლებოდა, ადრე წავსულიყო, რადგა-
ნაც ქარის ვაძლიერებისა ეწინოდა,
მაგრამ ნიკო შევიკოდა, დაფოთი-
კარკი ეტყვილი და ვათათო. ამ ვა-
რებობებამ ისე ვადაყვანა იმითი წა-
სეგლა, რომ მთის ვადაღმიდან მშის
სიყოფილემ კიდც მოატანა, რო-
ცა ისინი ტივზე ვავიდნენ. თით-
ქო მინჩარემ გამოილაფერა. ქარმა
ორორივეჯერ მძღვარად ამოსისქტა
და ისე ვაწერდა. ივენემ ვაჭყედა
და წარბებ-მოქმდებნით სთქვა:
„ნიკო, ვინქარო, თუბრა ქარი მო-
უმატებს.“ ვადიწერს მამამ და შელ-

—1089 წ. (ბორჩლოს მზარზია). აქ, ერთს ღიღს ეკლესიაზე, კარის თავზე ჯვარის ქანდაკის ვარშემა ამოკრილია ვეპაბეველი, პირში უჭირავს წყლის ქვემო ადმიანი, თითქო შთანთქმულია, მხოლოდ თავი და ხელწებია. არიან ამო-
ჭრილინი: ცხენოსანი კაცი, ლომი, ქურციკი (გარეული თხა). აქვე წერია: „ქრისტე აღიდე ღობარტ იოვანე და შეიღინი მისნი ამინ...“ (ვერ ამოიკითხება) ამწუნებელი ეკლესიისა“.

„სახელითა ღობისათა... სხვა სი-
ძველესანი არ ამოიკითხება. სხვა-
კველზენი გამოქანდაკებული მისნი ასეა, ციფრების მაგიერ ხუცური ასო მთავრული ასოებიან ხანხარი. ანდამ.
ი და ბანი ე. ი. 12.

ამვე გემობრთში მჭირ ეკლესიის კარის ღიღს ქვეზე სწერია, ჯვარის გარშემო: „წინდაი მამაო“ ქრისტე აღიდე სული ღიღისა ღობარტ იო-
ვანისი“ იქვე: „ქრისტე მეთუფო დიდებულა აღიდე ღობარტ იოვანე და შეიღინი მისნი“. „სახელითა ღობისათა დავარულე სიადენ ესე აღი-
დედნ ღობარტ იოვანე ღობარტ-სულ-
ღობა „ჭორნიონი იყო სნდ“.
1054 წ.

ამვე სოფელში, მესამე ეკლესიის, კარების მარჯვნივ არის წარწერილობა: „ესე საყდარი კვირა ცხოვლისა „ღაქციული იყო მე ავაგი“, „მეუ-
ნარეა შეიღინი დავითი“. — ესე გვიარი „მეუწარეა შეიღინი“ დღესაც არიან დასავლეთის საქართველოში უხსოვა-
რის ღობარტ იოვანე ღობარტ-სული (ზუგდიდ. მზარზია).

კალისტრატე

წერილი ამაგი

— ამერიკელებს ძლიერ უყვიათ მოხლა ქვეყნს ვაკეაგრონი ჩიკაგოს მსოფ-
ლია გამაფრინოთ. ამ სჯამის შმარაფელებს
მა გაცეთებინ შექრებათ გამაცხანვეს!

რომ ნიკოს სიზით ადამიანის ფერი აღარ ელო სახეზედ. ივანე მამაცად იბრუნებდა იქით-იქით „ჰოლოკს“ (ტივის წასაყვინი ჰოკი) და ამიტომ ყურადღება ვერ მიექცია ნიკოს გა-
ფერ-მკრთალბულის პირი-სახისთვის. ნიკო თავისის მხრით ცდილობდა მ-
ვის მიზანდასახ და არ უშეწყობდა შე-
შინებს. ამოჰყო მზემ თავი და ერთს ადგილს „პავლიანტიკის“ წყალში სვეტური ჩაუშო თავისი სხივი, ასე რომ ადამიანი თვითუბს გაუფუჭებდა ამ ადგილს შეხედვა, „პავლიანტიკის“ მზის დახედვამ კიდევ უფრო საშიში ფერი დასდო; მთა და მიანსტრირი ჯერ კიდევ მზად მიიზინდა, რადგან-
ნაც მზე ჯერ კიდევ არ მისდგომოდა; წყალს, შერის და არე-მარცხ მიზნო-
ვი, საიღუმლო ფერი ელო. თითქო მზის შემს ამოჰყვია, ქაზმა რამდენ-
ჯერმე გაიგრილა „პავლიანტიკის“ და გააღვიძა ეს ვეშაბი,—გაგაფე, კლაკი ხელი დიდგან, დაჯე ტიხე და მოუჭირე ხელი ჩასაყვინი“ შესძახა ივანემ ნიკოს. თვითონ-კი ლომივით ტრიალებდა, რომ როგორმე ტივი მიეყვინებია ნაბარზე. მაგრამ ივანეს ბრძოლა უძლური იყო განმეძინებულ სტიქიონის ძალისთან,—ტივის თანდ-
თან ამორბედა ტალღები ნაბარებთან და გაქრონდა შუაგულსკენ. უკნა-
სკენდ „ჰოლოკის“ ყეღარ დაუწვედა წყალს ძირამდე, რადგანაც შუგუ-

მას წინად, გამომყვანს სხვათა შორის ამ გემის ღიღს იქნება, რომლითაც ვ-
ღობანი პირველად აწერაგზო მოკვალა. ამ-
ბოლომ, რომ ეს ღიღს სან-სლავადიოში უღიგნაოა. ზოგინი შეკენინ-კი ამცე-
ლებს, ეც ეს ღიღს არ არისო, რადგან-
დაც ამტკიცებულა, რომ კიდეების გე-
მის ღიღს ღიღავს დროს ზღვაში და-
აგარგაო. ამს ეცნადა, ჩიკაგოს გამომე-
ნასქე მკვედ ანგიასური ორთქლით მ-
ტარებულა ექნება თურმე, რომელიც ინ-
გლისადგან ამტარებდა გუგე ზეანი 1858 წელს. რასეთი „Tagliche Renschau“ ამბობს, რომ ამტარებულა სცდილობენ, ჩიკაგოს გამომეზენ მზრავს გამომე-
განგანდაროსი. ჩიკაგოს დასო-ორგვის შუა გამომეზენ დროს სანსტრეის სის-
წრეთი ივლის თურმე რევისი გზის მტარებულა. მტარებულა სანსთ 92
ვერსი უნდა გაიაროს. უერ მტარებულა ამ ქალაქებს შუა მტარებულა 439 წმანს გამოსეზულა მტარ 660 ვერსის მანძილს გრ-
მის თურმე. ნო-ორგვის და ჩიკაგოს შუა რევისი გზის მტარებულა მსჯე-
ლავს ასე იქნება გამართულა. რომ ამ ქალაქებს შუა სადგურებს მტარებულა არ გაქრებდა. ეინც რომელიმე სადგურზე მამთხრობის მთასურებას, ამთ ცხელე ქგონში ჩასხესად და რამდენსად მტარე-
ბულა სადგურს მიუახლოვება; გეგანს მოსხსნას და თავის თავად გაქრებდა. უფრო მეტია სსვა-და-სსვა სადგურებ-
დგან ამ ორს ქალაქში მამათხრობა მტარ-
ებულა სხლახან ჩასხმა, მაგრამ ამერი-
კელები ამსად ადვილად ასურებენ. ივ-
ანს გზის უკვდა სადგურზე სვანგეგობ გეგანი იქნება, რომელიმე მსურეგობ ჩასხამენ. ამ დროს, რაცე მტარებულა სადგურს მიუახლოვება ამ გეგანს თავ-
ქვედაც დაქაქებენ, გეგანი თავის თავად მტარებულს დაქაქება და მოკვება. მდელი მსოფლია ის არის, რომ გეგანი ასეთს დროს უნდა დაქაქდეს, რომ უგებელად დაქაქოს მტარებულს და არ ასცდეს.

— გამომეზენ მჭირვას მეს-სორ-
დგუს სხვა რომის დაქაქურება სსვა-
ღობარ „გრმთხოთა კომედი“ („Gefuhls komedie). ამ რომანში ძლიერ ხე-

ლიცენ წყლის სიღრმე თანდათან მტკლებოდა. აქ ივანემ მიიზინდა—
ტივის რაც მოუვია, ჯანი გავარდეს, ნიკოს ჩივივამ ნავში და ნაბარზე გაეალო. ნავი ტიხეზე მქონდა მიზნუ-
ლი, მაგრამ წყალი ისე იყო აზვირ-
თებული, რომ ესეც შეუძლებელი გახდა. დიდხანს იბრძოდა ივანე თავ-
გამეტებით. უკანასკნელ, როცა აქა-
ფებულმა ტალღებმა ტივის ყირაზბა და-
ლაუწყო ყუბდება და ღობისგან აც-
ვინდა ივანემ დანახა, ჩემის ბრძო-
ლისგან არაფერი არ გამოდისო, გააგლო „ჰოლოკის“ ხელიდგან, დაე-
კა ტიხე და ჩაქილა ტიხეზე და ტარუს ხეს ხელი. „წე შეშინიან, ხე-
ლი მაგართ, აგერ მეორე ნაბარზე გაგვიტანს და გადვარდებიო! აზნა-
რად ნიკოს. ქარს გაქაქონდა და გა-
ქაქდა გულეში. ქარის გულუნს წყლის გულუნცი უერთდებოდა, ასე რომ გეგირდი ზარზახანი დეცალაო, ვერ გავერდებოდი. ერთად ერთი იმერი ივანესთვის ის-ღა იყო, რომ ტივი მაგრა მქონდა შერეული, არ დიშლე-
ბოდა, ტალღები სადმე ნაბარზე გა-
ავებდა და ვადვარდებოდნე დარჩო-
ბას. მაგრამ ეს იმ შემთხვევაში, თუ იმამცებდნენ, ტალღების დაჭერების დროს ტიხე ხელი არ მოეცდებო-
ბოდა და წყალში არ გადავიყოფ-
დნენ. ამიტომ ახელი მაგართ, ხელი მაგართ, ხელი მაგართაო“ წამდარულუმე

დონესთან ზღვიან წყევრებ-
ულეთი ერთმანთისდა გრმთხანა. წყვერიანი სინამდვილად უხეტავს მთავრ-
ულს, როგორ უცვავებდნენ შევერებე-
ლებს ერთმანთის სავარული. ქაღის სატრეო ბესრდება, შექვე ტუქებს გა-
დგე, მაგრამ შევერებულა მამ-განი ეინ-
ვერს ჰსცდეს, უერ გრმთხან და თოქე ხე-
დავის სატრეო გულგდომას და გრმთხან ამის დაჯარგავს, მაგრამ იმედიანებს, კიდევ ისე ვუყვიგვარ ქაღისა. რომანში განსაკუთრებით დიდეს ხელდასახთან არის წყვერი ქაღის ქაღურა ცდა და ყო-
ველ ვკარ ღობის ძიების მოსმარება, კაცმა გულგდომას ამ შემტეროსო. ქაღი ხანის სრუებას აგობებს თავის სატრეოს თავუღბას სსამეფად და სხ. რომანს ბრესდავსა გამომეცხებო.

წერილები რამატიის მიმართ

გთხოვთ მაღალმა გამოუსდლით თქვე-
ნის გაცეთის სსუქაღობით, სსაწრით: იფრ-
ნაბს ერთისუეს მეს კანახიქეს, ნოეა ჩარაწეს მეს კანახიქეს და ბურე დავა-
თას მეს სეზინას, რომელიმე შექვე-
ს და ვკარად შექვერება ღობისთვის სა-
მეფელო სვალს, სხვად დაწრეულს სხ. ხეთში მდელიდ ბესრათი შეშინას-
გან. ბირიქელა შემოსწინა 6 მთხელ დი-
დებულა ერთი კანის აზრად, სოფო მორეგება დიდა ყთაე გასწავს სასოკოო
სხლას აშეუბახე.

მასწავლებელი — ა. ია.
1891 წ.
15 ნოემბერი
ს. ხეთი.

ღებეშა

16 ნოემბერი

მალაიციოსტოქი. რკინის გზაზე
სამშუოა თითქმის დამთავრებულა უნდა ჩიითალოთ. ვლადივოსტოკსა და ნიკოლსკის შორის, 110 ვერსის

უყვირადა ივანე ნიკოს, რომელიც მართლა და ისე იყო კეტს ჩაჭრენი-
ლი, რომ, თუ დააჭრიდა მკლავებს, თორემ სხვაფერე ვერ მოამორბინე-
და. მაგრამ, აი ავერ ერთმა ტალ-
ღამ ჰკრა, აიყენა ტივი მალა, წამ-
ზე უქვდა გამოემალა და ისე და-
ავახა წყალს, რომ ეწინაი, რომელიც აქ ტივი იყო შერეული, ორ-სამს ადგილს გაყვდა; ეს ვანემორდა რამ-
დენჯერმე და ტივა იწყო რღვევა. მ-
ბოლო-კი დინახა ივანემ, რომ ილუ-
ქვბოდა თავიან-გვილიანად. ნიკო-კი არც რამეს ჰხედვდა და არც რამესა ფიქრობდა. შომიხედ გაბრუებულყო და უახროდ ჩასვებოდა ტრეს. ივა-
ნემ გაუშე ტივის ხელი, წმოავარდა ფეხზე და ისეთ-ისეთი დაქვილი, რომ ცა-
სადღებოდა, გეგენებოდა. არსად ადამიანის ნაბურა არ იმყოფა. მაგ-
რამ თუნდ კიდევ ყოფილიყო სახ-
ლოვეს ვინმე, ვინ გახედვდა ვახე-
ლოების „პავლიანტიკის“ პირში თავის მიტემას! ივანემ დაჰკრა ფეხი, გადავარდა ნიკოსთან, მოქიდა ცა-
ლი ხელი ნიკოს მკლავში და ცალი იმ ხეს, რომელიც ელო იყო ჩა-
ფრენილი. საშიშვლის ნოვ-განწრუ-
ლობის ფერი ელო სახეზედ. წარმო-
ულგენვინა ძნელი წამი ის წამი, როცა ადამიანი თვალ-დათვალ უყუ-
რებოდა თავის დალუქვას, თავის გაქრო-
ბას! ძნელია მეტად რე სოფელის

მანძილზედ, სახობა-აღიანს ქედს და
გორბებზე, 250,000 კუბ. საფრ ვა-
სახობრე მიწისგან მომეტებული ნაწი-
ლი, 150,000 კუბ. საფ. უყვე ამოლე-
ბულია. გაცეთებულია ნ-მ-მდე ხიდი და გაყენილია მიღელი 1,500 კუბ. საყენადი. აწენებულია სხმ აღბო-
ლის სსასდგურო ყახარბა და ორს ადგილს კიდევ ჰატარა ყახარბა რკი-
ნის გზაზე მომუშევათთვის, თუმცა სრულიად დამთავრებული-კარ არის. მოტანილია 200,000 ფუთი რელსი და ამდენსავე კიდევ მოვლიან; მოტანი-
ლია 27,000 ცალი რელსების კავშირი და სატელეგრაფო მასალა და იარა-
ლი მთელის გზის სამყოფი. პირა-
დით უყვე შევეკრენ მთელის ლიან-
დავისთვის საჭირო სატელეგრაფო ბოძების მოტანაზე. ნაშრონად უყვე 200,000 შალე ასის ვერისის სამყო-
ფი. იჯარი თ გაცა 1892 წლის რკი-
ნის გზის ვასყენს ადგილებზე მიწის შესწორება—300 ვერსის მანძილზე. იმდე აქეუ, დრეებით მიმოსვლა ვა-
მართონ რკინის გზით ნიკოლსკას და ვლადივოსტოკს შორის 1892 წლის შემოდგომისთვის.

მალაიცი. მინისტრ გირისის ნახვის შემდეგვე, როდესაც სავარდიო კორ-
პუსის ახლად ვაყველმა ჯარის კა-
ციებმა ფიცი მიიღეს, იმპერატორმა შემდეგი უთხრა: „მე, გვარია, თქვენ მხოლოდ მშვიდობიანობის დროს მო-
ცილებთ თქვენს გიშრობისა და ფეცკაცობის ვამორენა“.

პარიში. სენტ-ტერენში დაბატმ-
რეს ინგლისელი ჯაშუშის ტუბერი და რუნდელი. იმათა სთქების, რუ-
სული თოფი უნდა გვემოგვანა, რომ-
ლის მოშადებასაც ამ მოკლე ხანში აპირობდნენ.

ბერლინი. კაბრივი რეისტაგში სთქეა, რომ რუსეთისა და გერმანი-
ის იმპერატორებს შორის ურთიერე-
ობა ძლიერ კარგია; რუსეთის იმ-
პერატორი ძლიერ მოწინდებულია

გლეხისთვის, რომელიც დიე ჰეი-
ღორდ შეკავშირებულია სიცოცხლე-
სთან, გლეხისათვის, რომელიც სწვე-
ლის, ჰკრულავს თავის ბედს, თავისი ვანებს, მაგრამ მან-ც-კი მთელის თა-
ვისის არსებით ევაჯგურება ცხოვ-
რებას, უზომოდ უყვარს სიცოცხლე. ივანემ უწარბებდა წარმოადგინა, თუ
რა გოჯოხებით მოელოდა მის ოჯახს დაობლების შემდეგ. „რა ვმკვლე-
ბა, შომილი დაბოცო, გადასახადში და-
ვინდობენ, უპატრონობა დარჩენა ქა-
ლიშვილის ნამუს ახლიან, დიდებულა ოჯახი, სასახლეით ვადაიქცევა! ვი-
და დააბურებს, შომილი! შომილი-
ლი... ქარიშხალივით გაუარინა ივან-
ეს ამ ფიქრებმა, მაგრამ მეტი ფი-
ქრო-კი აღარ დასცალდა: ისე მძლევ-
და დეიჯახა წყალს უბიოსად და რ-
რღვეული ტივი, რომ ხებმი თითო ღერობად გაიფანტა; ივანე და ნი-
კო, რომლებსაც უქვად გამოემ-
ლოთ ხებმი ფეხებიდან, მოიწყენდნენ წყალში. თუმცაღა მამაცად მშე-
დაც უსურვა იკლდნენ, მაგრამ ღონე გამოაღულეს, ტრთი გახედდეს სა-
მონადა აზვირთებულ ციქს წყალში, მონადა აზვირთებულ ციქს წყალში, მონადა აზვირთებულ ციქს წყალში; ივანემ დინახა, როგორ ჩასძირა და ჩაქვლაა შეუბარბებელმა წყალმა მისი სავარელი ნიკო! ერთი უკან-
სკენდა კიდევ დაღობილა საწყა-
ლობელმა მონადირისგან სსიკვედი-

მშვიდობიანობასაო; არც ერთი მთავ-
რობის არ ვამბავდეს მოუუჭერებელ ომის ატხასთან. არც ერთის მთავ-
რობის ძალა არა სკარბობს სხვა მთავრობის ძალასაო.

რეისტაგში ბიუჯეტის განილვა მოხდა. ბეგელმა სთქეა, რადგან სა-
ხელმწიფო ვალი ძლიერ ჩქარა იზრ-
დებოა, ამიტომ, ვინცოზაა ომი ასტყ-
და, რამდენიმე სახელმწიფო გაცო-
ტრდება, ბურჟუაზიული წესწამო-
ლება ძლიერ ჩაიფლა ტალახში და საჭიროა ახლის წესწამოლების შე-
მოღებოა.

მინა-მინი. ბოლდინანს ჯარები გულ-ცოვად უტყვიოდნენ ქრისტი-
ანებისა და ბელგეიდ მისთვისათა ამოხოკვის კინგ-ჩუში. მონაგოლში აჯანყება უფრო ძლიერდება. ამ ახლო ხანში მოვლიან მთავრობის ჯარების შემოძროლებას აჯანყებულებთან.

17 ნოემბერი.

პენინაზენში. მათი იმპერატორე-
ბითი უღლებულესობანი ხელმწიფე იმპერატორი და ხელმწიფე იმპერატორ-
ტოკი უფსუტოკისის შვილებითური ლივილიდგან გუშინ, სალამოს 4 სა-
სებმა ფიცი მიიღეს, იმპერატორმა შემდეგი უთხრა: „მე, გვარია, თქვენ მხოლოდ მშვიდობიანობის დროს მო-
ცილებთ თქვენს გიშრობისა და ფეცკაცობის ვამორენა“.

მთავრობის მიერ ნაუწყები ამავი. უფრო ძლიერ დაზარადა მოუსავლო-
ბითი ვოლგის მხრის შუა გუბერნიები, გუბერნიები შიდა რუსეთისა და ცოტა-
ოდნედ უარის მხრის გუბერნიებიც. გარდა წვეწანდელის მოსავლისა, ხა-
ლის გამოსაკებად საჭიროა კიდევ 100 მილიონი ფუთი ჰური. ჩრდილო სამ-
რეწელო გუბერნიებისა, ჩრდილო და-
საღვთის გუბერნიებისა და ვისლის მხრის გუბერნიებისა მოსაველი შუა-
თანა იყო. მალოროსის გუბერნი-
ებისა, სამხრეთ-დასავლეთის გუბერ-
ნიებისა, ნოვოროსიის გუბერნიებისა და ბალტიის მხრის გუბერნიებისა მოსა-
ვლილი შუთანან შეტყვის იყო. სა-
შუალოდ ამ გუბერნიებში იყო თავ-
-

ლოდ დაჭრილ ლომისავით და უნდა-
და მიშველბოდა შვილს, მაგრამ აღარც ღონე იყო მიშველბებისა და აღარც შილი იყო მისაშველბელი; ის უყვე ჩიბრება ძირს წყალში, ისე რომ ხელიც არ გაუწმრგევა საცო-
დავს. რამდენსამე წამს შემდეგ ღო-
ნე გამოაღული ივანეც წავიდა წყლის ფსკერისქვე და ეს სიტყვები: „ვაიშე, ოჯახო, ვაიშე ცოლ-შვილო!“-ო, მუ-
ცელომეე ჩაუბრუნა სხიში ჩახეთქილ-
მა წყალში.

ქარა საშინელის ქეხოლით მპრუ-
ნება; მზემ ამოიწია და ისე დაქუ-
რებადა „პავლიანტიკის“, თითქო სე-
რის უყურებსო; ივანეს ხებმი ისე თამაშობდნენ ტალღებზე, თითქო და-
სულ-დგმულბულან და უხარინათ, რომ თავისუფლიან ვართო. ივანეს პატარა ნავიც გარუღებოა ხებმი და მიკვებობდა ტალღებს, ხან აღმა და ხან დაღმა. რამდენსამე წამს შემდეგ დამბრგელი ივანე და ნიკო წყალმა ერთხელ კიდევ ამოიტანა ზემოდა, ამეწა ქვეყანას და შემდეგ ისევ წო-
ბოა თავის კუბრისავით ბნელ ფეც-
რისაკენ.

გ. ნინოშვილი
6 ნოემბერი,
ტივლის.

ზე 27 1/2 ფუთი პურია. რაც მომეტე- ბული პურია, ის დაზარალბულს გუმბერნებში გაიგზავნება.

18 ნოემბერი

შენანი. აჯანყებულთა დამარცხებ ბოლხანანის ჯარის 4000 კაცის რა- წში, აიღეს ქალაქი ბაიანგი და ამო- სწყვიტეს ქრისტიანები ჩინგ-ჩუში.

პოტსდამი. დანის მეფე დღეს აქ მოზრძანდა. რკინის გზის სადგურზე იმპერატორი მიეგება. მეფე მიიღო ახალს სასახლემი იმპერატორსად.

შეტერბურგის ბირეა, 15 ნოემბ.

Table with columns for various items and their prices. Includes items like 'მარაბდა', 'პოემა ან. ფურცე- ლაძისა', etc.

მიმოსალა ცხელის გამგანისაზაზ ხელახმა

ბათუმშიადამ გადის: სამშაბათობით: ნაშუადღევს 4 სა- ათზე, მოკლე გზით, სუბუშა და ნოვორო- სისკში შეივლის.

ბროს, რომელსაც დაწინააგებს ბათუმის სა- ავანტო.

განცხალბუანი

წერა-კითხვის საზოგადოების წინის მაღასაში

მიიღო გასასყიდლ ახადი წაყნება მან. კაპ. ბნელი, მოთხრობა ნ. მე- ლანისა... ქართული კვლის კლენ- დარი 1892 წ. ...

ბამლეტი. თარ. ინგლ. მა- ჩაბლისა... 30 ... 50 ... 15 ... 60 ... 45 ... 10 ... 20 ... 25 ... 50

ქართულთა ამხანაგობის წინის მაღასაში

ისილება შემდეგი ახალი წიგნები: ბნელი, მოთხრობა ნ. მელანისი (ესკვლისი) ... 40 ... 25 ... 10 ... 15 ... 50 ... 20 ... 20 ... 20 ... 15 ... 30 ... 75 ... 25 ... 15 ... 20 ... 30 ... 20 ... 10 ... 15 ... 50

Advertisement for 'ივერია' (Iveria) newspaper. Includes text: '1891 წ. 1-ს იანვრიდან გამოდის ყოველ-დღე გარდა იმ დღეებისა, რომელნიც სუდ მოსდევს კვირა-სუბებს.' and a price table.

ქართულთა ამხანაგობის წიგნის მაღასაში

ისილება შემდეგი ახალი წიგნები: თხზულებანი ა. უსბუგისა (მონჩუბარისი) ავტორის სუ- რათით და ფაქსიმილური საში ტომი, თითო ტომი ცაღვე ... 1 20 ... 2 50 ... 7 3 ... 1 20 ... 1 40 ... 1 25 ... 15 ... 30 ... 75 ... 25 ... 20 ... 30 ... 30 ... 40 ... 30 ... 25 ... 15 ... 30 ... 5 ... 5 ... 5 ... 50 ... 50 ... 20 ... 20